

KLASSISKA KLASSRESOR

GUSTAF V. NEANDERS SYSKON

FAMILJEN
NEANDER
I FINNERÖDJA
OCH LITE HÄR
OCH VAR I
SVERIGE

ÖVERSIKTLIG
KARTLÄGGNING

Mariestad
i februari 2021

Alf Gunnarson

INNEHÅLL

FÖRORD

KARL AUGUST B.
NEANDER

ERNST ALBIN
NEANDER

NILS ERIK SIMEON
NEANDER

FÖRORD

Denna berättelse ska handla lite om Jacob Neander och hans hustru Christina Eriksdotter och mera om deras söner och döttrar, främst efter Jacob Neanders frånfalle år 1904. De äldre ungdomarnas vägar var redan utstakade vid den tiden, medan de yngsta låg i startgroparna.

Jag ska inte försöka beskriva någons livsgärning. Det ska handla om vart livsresorna ledde och om vem som gjorde vad och familjens sammanhållning, så som det går att läsa ut av kyrkböckerna (via Riksarkivet). Det blir många bilder som visar hur det såg ut där någon uppehöll sig vid en viss tidpunkt. Man får troligen inte veta något nytt om familjen Neander. Man blir bara påmind.

Jag har aldrig känt någon i familjen Neander, utom Ebba, som var Gustaf och Olga Neanders svärdotter. Ebba var öppen och trevlig till sitt sätt. Hennes person lyste av välvilja, humor och livsglädje. Hon lämnade ingen oberörd.

Första delen kommer att handla främst om äldste sonen i lärarfamiljen, Gustaf Verner Neander. Han gjorde en livsresa från Finnerödja till Finnerödja.

Denna, den andra delen, handlar om tre av Gustaf V. Neanders syskon.

/ Alf

Underlag:

Berättelser jag läst och hört

Boken *Kring minnet av Gustaf Neander*

Kyrböcker, via Riksarkivet

Kartor från Lantmäteriet

Egna bilder och från digitala arkiv

Vykort

ALLT BÖRjade I KÖRNINGSTORP

Läraren undervisade troligen i en skola till men familjen bodde i Körningstorp.

För föräldrarna började det förstås någon annan stans. Jacob Neander levde sina barnår i Stora Ykullen, Tiveds socken och Christina Eriksdotter växte upp i Västansjö, Finnerödja socken.

FAMILJEN NEANDER ÅR 1892

Namn	Född	Ställe	Kommentar
Jacob Neander	1844	Stora Ykullen	Folkskollärare
Christina Eriksson	1847	Västansjö	Gifta 30/12 1873
Gustaf Verner	1874	Körningstorp	
Karl August Bernhard	1876	"	
Ernst Albin	1878	"	
Ellen Kristina Elisabet	1881	"	Hon avled 1884
Nils Erik Simeon	1883	"	
Anna Teresia	1884	"	
Jacob Herman Natanael	1885	"	
Frans Edvard	1888	"	
Sixten Alexius	1890	"	
Henrik Rudolf	1892	"	
Matilda Lovisa Johansdotter	1874		Piga från Jonsgård

Jacob Neanders föräldrar: *Nils Andersson*, född 1808 i Alebacken, Udenäs (senare Tiveds) socken och *Britta Lisa Andersdotter*, född 1819 i Häggehem, samma socken.

Jacob hette såklart Nilsson vid födseln. Steget från N. Andersson till Neander är ju inte så långt. Han bytte namn under seminarietiden i Karlstad (tidigt 1870- tal)

Christina Eriksdotters föräldrar: *Eric Ericsson*, född 1804 i Västansjö. Finnerödja socken och *Catrina Olofsdotter*, född 1805 i Högshult.

Anmärkning:

Namnstavning är ett kapitel för sig. Namnen *moderniserades* med tiden i böckerna. Jag försöker använda den ursprungliga stavningen, dock att w och q i regel skrivs v och k.

INACKORDERADE I KRISTINEHAMN OCH ÖREBRO

Ungdomarna startade söndag kväll på Finnerödja järnvägsstation, bytte tåg i Laxå och kom till Kristinehamn, gick på läroverket måndag- lördag / man gick troligen inte på stadshotellet / och man åkte hem till Finnerödja lördag eftermiddag.

Underlag: Vykort.

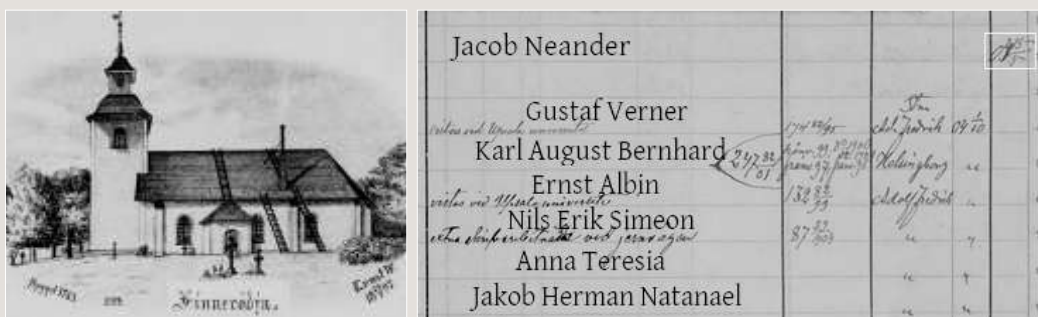
Så småningom åkte man till Örebro i stället, gick på Karolinska läroverket, tog studentexamen och drog vidare mot nya mål.

Karolinska läroverket och där bakom stadens fängelse.

Underlag: vykort och ur Örebro stadsarkiv.

SEX FICK NYA ADRESSER ÅR 1904

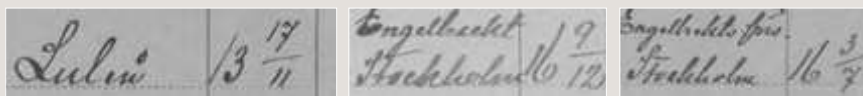
Finnerödja kyrka år 1897. Körningstorp var nästgårds till kyrkan.

Folkskolläraren och fadern Jacob Neander fyllde sextio år i februari 1904 och avled knappt tre månader senare. Modern Christina var 56 år och flera av de vuxna barnen var redan ute på egna livsresor, vilka i regel gick den väg som bilderna på förra sidan visar.

Nästa steg blir att kartlägga vad ungdomarna mötte för öden och äventyr efter avslutad skolgång i Kristinehamn och Örebro - i några fall troligen någon annan stans. Jag återkommer till detaljerna i bilden ovan och tar sönerna och döttrarna i åldersordning. Det kommer att bli mera fragmentariskt än detaljrikt. Så är i alla fall min ambition. Men man vet aldrig.

KARL AUGUST BERNHARD NEANDER

Det framgick av del ett att han var kontorschef på det nyinrättade sanatoriet i Sandträsk, Edefors socken, åren 1913 - 1916. Min uppgift blir nu att ta reda på vad han gjorde före och efter den anställningen.

K. A. B. (jag benämner honom så i fortsättningen) stannade i Sandträsk till i december månad 1916. Hans äldre bror, sanatoriets överläkare Gustaf Neander, flyttade till Stockholm ett halvår tidigare.

Edeforsen på 1950- talet, innan den försvann p. g. a. kraftverksbygge.

Edefors gamla träkyrka (nedbrunnen 1918) och den nya.

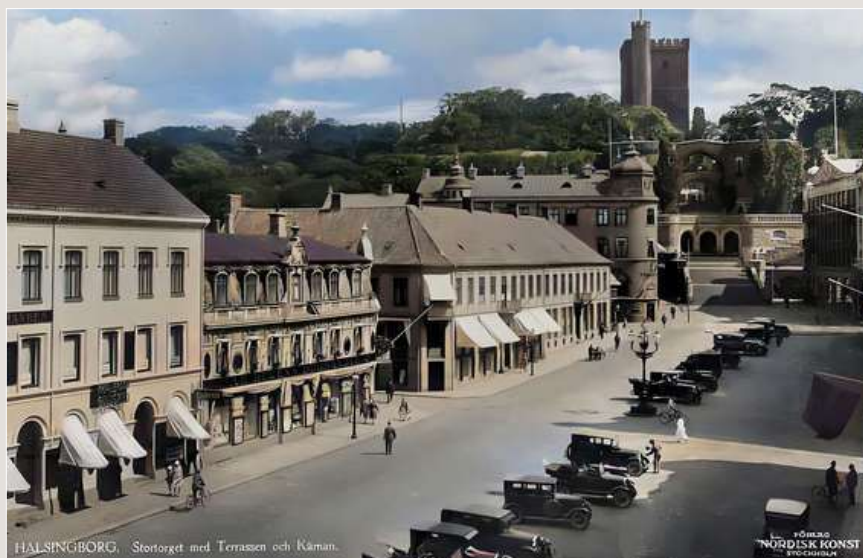
T. v: Sandträsk på överste Bergmans tid. T. h: Det nya sanatoriet (från 1930- talet).

K.A.B. NEANDER FÖRE ÅR 1913

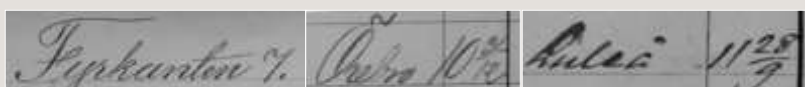
Nu vill man veta vad K. A. B. hade för sig på 1890- och 00- talet. Jag läser följande noteringar i församlingsboken och blir tveksam:

Vid första påseende kan man tro att han var på rymmen åren 1897-1900. Han var troligen på utbildning. År 1904 flyttade han formellt till Helsingborg.

Helsingborg. Stadskärnan © några är efter Neander (vykort).

K. A. B. hade sin bostad på John Erikssons väg nr 10 (kvarteret Fyrkanten) i Helsingborg och han var kontorschef. Det går inte att läsa ut vem som var hans arbetsgivare.

Han fortsatte med samma arbete i Örebro, dit han flyttade på nyårsafton 1910. Han begav sig till Luleå ett knappt år senare.

Adressen i Luleå var Skeppsbrogatan 5 och där bodde även modern Christina, hennes syster Carolina och sonen Henrik Rudolf.

När K. A. B. flyttade till sanatoriet i Sandträsk år 1913 flyttade systrarna till Ockelbo och unge Henrik Rudolf till Jukkasjärvi. (Mer om det senare).

På den här gatan bodde Christina, Carolina, Karl August Bernhard och Henrik Rudolf fram till år 1913.

Edeforsen i Luleälv (vykort).

SANATORIET I SANDTRÄSK: PERSONAL 1913

Det finns ingen bild på det ursprungliga sanatoriet i Sandträsk. I brist på det får den mäktiga Luleälven och Edeforsen vara illustration, när vi ska se hur K. A. B. Neanders kontor var organiserat. Vi ska komma ihåg att storebror Gustaf V. Neander var läkare på sanatoriet, de sista två (av tre) åren som överläkare.

Här är alla pionjärer som sammanstrålade i Sandträsk sent på hösten 1913:

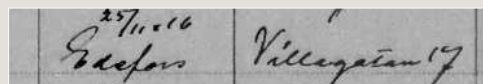
Befattning	Namn	Ålder	Födelseort
Kontorschef	K. A. B. Neander	37	Finnerödja
Syssloman	Johan Hjalmar Nilsson	24	Nederluleå
Vaktmästare	Hugo Herman Skarin	25	Arvidsjaur
Husmoder	Ester Johnsson	39	Kristiansstad
Kokerska	Augusta Amalia Roslund	27	Hammarlöv
Köksa	Anna Maria Lundman	33	Nederluleå
Sjuksköterska	Helga Karolina Hellström	29	Stockholm
"	Jenny Olivia Asplund	36	Göteborg
" elev	Sigrid Elisabet Strandberg	17	Övertorneå
Köksbiträde	Henny Viktoria Holmbom	20	Råneå
Fördräng	Per Erik Molin	30	Junsele
Tvättföreståndare	Anna Åkesson	33	Kristiansstad
Tvättbiträde	Signild Amalia Åström	19	-
Maskinist	Karl Engelbert Vestlundh	36	Lerbäck
Diskerska	Johanna Fredrika Lundberg	20	Nederluleå
Dräng	Petter Gustaf Solberg	23	Råneå
Städerska	Alma Eugenia Bäckström	23	Umeå
Telefonist	Anny Elisabet Bryggman	21	Piteå
Städerska	Beda Maria Karlsson	19	Nederluleå
Undersköterska	Augusta Larsson	25	Övertorneå
Bagerska	Teresia Elisa Larsson	20	Arvidsjaur
Sjuksköterska	Hilda Amalia Nordlund	30	Haparanda

I den ordning de förtecknats i församlingsboken.

Samtliga dessa anställdes hösten 1913 av landstinget i Norrbotten. Kvinnorna var i majoritet och ingen av pionjärerna var över fyrtio år. Många var från övre Norrland men några skåningar, en göteborgare och en stockholmare samt en närking fanns där. Redan året efter flyttade många och ersattes av nya krafter.

Henrik Rudolf Neander (fil. stud.) kom till Sandträsk på våren 1916 och stannade till sommaren 1917, då han flyttade till Stockholm. Vad han gjorde på sanatoriet framgår inte av boken.

Kontorschefen K. A. B. Neander stannade på sin post till i december månad år 1916, då han flyttade till Villagatan 17 i Stockholm.

K.A.B. NEANDER EFTER ÅR 1916

Oj då, tänker jag: Villagatan 17 i Stockholm! Var det inte på den adressen som Sovjetunionens beskickning fanns, innan man flyttade till Marieberg (före detta signalskolan) i början av sextiotalet?

Två knapptryck (google/wikipedia) bekräftar detta.

Men nu gäller det att hålla huvudet kallt: År 1916, när K. A. B. Neander flyttade till Villagatan i Stockholm, fanns ju inte ännu något Sovjetunionen. Tsaren satt fortfarande (men inte länge till) i sadeln för Ryssland modell ä. Men tryggt satt han och hans familj icke. Familjen fick brutalt respass kort därpå.

En sak till, när det här tenderar att bli rätt ovidkommande: Den sovjetiska statens mest kända sändebud i Sverige var Aleksandra Kollontaj. Då talar vi om trettioalet och fyrtioalet. Men i alla fall: Albert Engström - Gustaf Neanders kompis - gjorde en underbar teckning av nämnda Kollontaj. Här är den samt den siste tsaren (Vladimir Putin oräknad) och hans familj:

Slut på den parentesen i berättelsen. Karl August Bernhard Neander flyttade således till Villagatan i Stockholm dagen före Nobel, år 1916. Det stora kriget rasade som värst i Europa och Verner von Heidenstam (57) fick nobelpriset i litteratur.

K. A. B. flyttade till Kungsholmen i november 1917, bodde där i tre år och återvände till Norrbotten tre år senare. Hans adress: Malmgatan 3 i Luleå.

Han var inte den som slog sig till ro och stannade länge någonstans men nu syns det som att han bestämt sig för att stanna i Norrbotten. Han bodde faktiskt kvar i

Luleå resten av sitt liv. Han flyttade till Tullgatan 1941, till Bergsgatan 1943 och slutligen till Luleå kommunalhem.

Här slutade Karl August Bernhard Neander (78) sina dagar i oktober månad 1954.

ERNST ALBIN NEANDER

Folkskolläraren och fadern Jacob Neander avled på våren 1904 och familjen i Körningstorp splittrades. Ernst Albin var vid den tiden, liksom syskonen, skriven i Finnerödja men han vistades i Uppsala, där han tagit fil. kand. examen.

År 1904 flyttade han, tillsammans med syskonen Gustaf Verner, Nils Erik Simeon, Anna Teresia och Herman Jacob Natanael, till Karlbergsvägen i Adolf Fredriks församling, Stockholm.

Karlbergsvägen.

Här är hela gänget från Finnerödja:

Neander Gustaf Verner	med. hand	74	$\frac{15}{10}$	Finnerödja	Neder-Luleå 23/1207
Neander Nils Erik Simeon	stationschef	50	$\frac{1}{2}$	"	Adolf Fredriks 18/1007
Neander Jakob Herman Natanael	slut	65	$\frac{0}{5}$	"	Uppsala 2/1007
Neander Anna Teresia	og	84	$\frac{24}{7}$	"	Stockholm 2/1007
Eriksson Albertina Emilia	og	53	$\frac{21}{8}$	"	Stockholm 29/1209
Neander Ernst Albin	läsare	78	$\frac{21}{3}$	"	Johna 2/1207

Alla Neanders flyttade någonstans år 1907. Albertina Emilia Eriksson, tjänarinna från Trehörningen i Finnerödja, stannade till 1909, då hon flyttade till hemsökn.

Ernst Albin Neander (lärare) flyttade till Solna. Gustaf Neanders livsresa finns i del ett och de båda andra bröderna kommer senare.

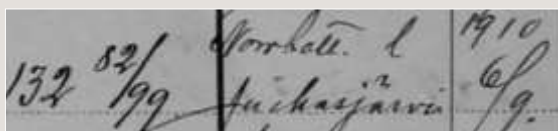

Nyårsafton 1907 flyttade Ernst Albin Neander till Solna - Nya Alby och han stannade där inemot tre år.

Flygfoto över Alby (1930- talet) och Råsunda (1910- talet).

Och så bar det iväg norrut:

Ernst Albin Neander var 38 år när han kom till Jukkasjärvi (Kiruna). Hans CV såg ut så här:

Student i Örebro 1897, fil. kand. i Uppsala 1900 och fil. lic. 1912.

Amanuens vid Uppsala observatorium 1899- 1900 och vid Stockholms observatorium 1901- 1904.

Försäkringsmatematiker och lärare i Stockholm 1905- 1908.

Anställd av LKAB 1909 och flytt dit upp.

År 1910 bytte han bana och blev folkskoleinspektör, först i Kiruna lokalt och året efter för hela Norra Norrbottens skolområde. Han innehade den befattningen till år 1923. Under den tiden lyckades han med konststycket att bli Doctor of Philosophy i Washington, USA (1920).

Ernst Albin Neander skrev flera böcker under sin vistelse i Lappland.

Samlingsverket *Norrbotten* (1921).

Aristarkos. Berättelser om stjärnhimlen (1923).

Lappmarksromanen *Vainio* (1924).

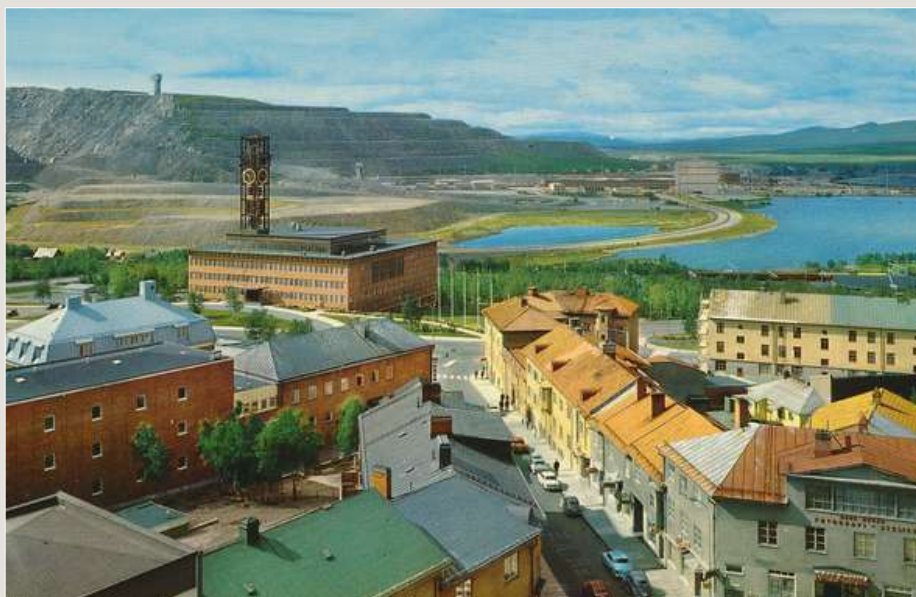
Hembygdsboken Norrbotten I och II - tillsammans med G. Bergfors (1928).

Folket i Silpas.

Folket i Silpas kom på 1930- talet

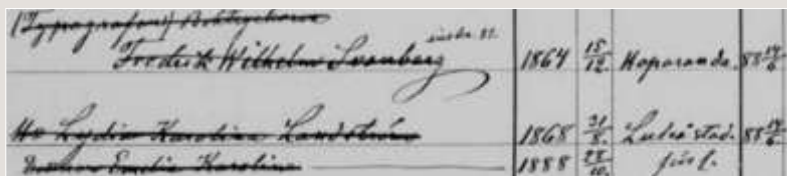
Miljö Kiruna:

Underlag: vykort.

FAMILJ

Kanske var det en tillfällighet, kanske fanns det ett samband: den flitige författaren Ernst Albin Neander gifte sig i alla fall med en boktryckares dotter. Det skedde på hösten 1914. Han var 36 och hon, Emilia Carolina Svanberg från Nederkalix, var 26.

Ernst Albins svärföräldrar.

(Henrik Rudolf Neander vistades hos sin äldre bror i Jukkasjärvi från februari 1912 till mars månad året efter).

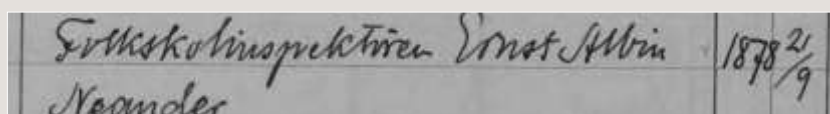
FAMILJEN NEANDER I JUKKASJÄRVI 1922

Namn	Född	Ställe	Kommentar
Ernst Albin Neander	1878	Finnerödja	Skolinspektör
Emilia Carolina Svanberg	1888	Luleå	Gifta 1914
Anna Stina	1915	Jukkasjärvi	
Eva Lydia Karolina	1921	"	
H. H. Fredrik Albin	1922	"	

Efter tretton års verksamhet med skolfrågor i Norrbottens län fick Ernst Albin samma syssla i Härnösand (Ångermanlands södra inspektionsområde). Familjen flyttade dit ner i oktober 1923 och bosatte sig på Storgatan.

Den 25 mars 1928:

Ernst Albin Neander avled i Härnösand ett halvår före sin femtioårsdag.

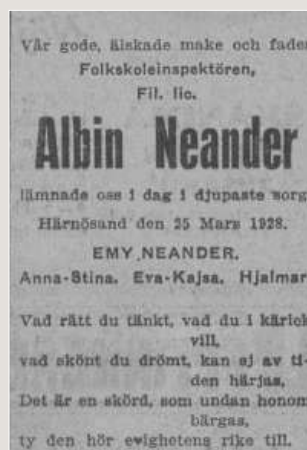

T. v: Domkyrkan och t. h. hamnen i Härnösand.

På sensommaren 1931 gifte änkan om sig med postmästare August Edvin Nyström och den nya familjen flyttade till Borås kort därefter.

Vi ser (här bredvid) att änkan kallade sig Emy. Vi ser också att yngsta dottern kallades Eva- Kajsa och lillebror med de fyra förnamnen hade Hjalmar som tilltalsnamn.

När Ernst Albin Neander avled var änkan fyrtio och barnen mellan tretton och sex år.

EN AV DE MEST LOVANDE FYRTIOTALISTERNA

Så omnämndes Eva Neander i litteraturkretsar på 1940- talet. Familjen flyttade således till Borås, där Eva Neander gick på latinlinjen i läroverket. Hon tog studentexamen 1941 i Göteborg, dit familjen flyttat några år tidigare.

Efter en kort och misslyckad period vid Uppsala Universitet började hon att läsa korrektur på Västgötademokraten i Borås. Hon skrev också kåserier och filmrecensioner under signaturen Tonia och dikter under namnet Eva- Caisa Neander.

Under 1940-talet trycktes hennes dikter i Borås Tidning. I perioder arbetade hon även som journalist på Ny Tid och Göteborgs Posten.

1945 vann hon pris i en novelltävling på Åhlén och Åkerlunds förlag med novellen *Vilse*. Den utvecklade hon sedan vidare till debutboken *Dimman* som kom 1946 och var hennes enda fullbordade roman. Därefter kom två novellsamlingar och en diktsamling i rask följd.

Eva Neanders författande började tidigt. Redan som tolvåring fick hon sagor publicerade i Svenska Dagbladet. Hennes fortsatta författarskap kom att innehålla många anspelningar på Bröderna Grimms sagor som verkar har gjort ett stort intryck på henne.

I novellsamlingen *Staden* skrev hon: *Jag vet bara två sorters människor. De som tillhör staden - och de som inte gör det.* Det var de som inte hörde till staden som Eva Neander kände sympati för, de som var udda och utanför.

Den texten skrev jag i en tunn berättelse om Ernst Albin Neanders familj 2018, med fakta ur en biografi av Maria Pettersson.

Jag citerade även det följande från Maria Petterssons text:

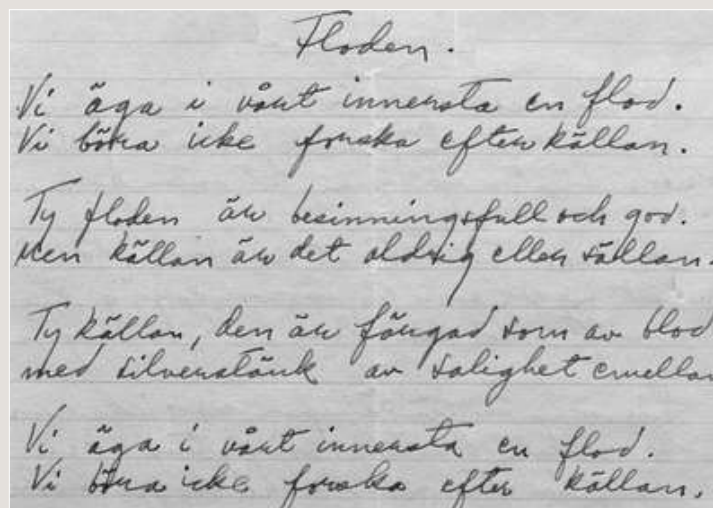
Vintern 1949- 50 for Eva Neander ensam till det gamla släkthemmet i Finnerödja. Den 22 februari försvann hon spårlöst därifrån och några dagar senare, den 5 mars, hittade hennes bror och svåger henne död ute på sjön Undens is.

Hon hade tagit sitt liv, utan att lämna någon förklaring. Hennes författarkarriär gick bra och hon var verksam in i det sista. Samma dag som hon försvann skickade hon ett brev till redaktören på Vi med direktiv att den novell, som nyss blivit publicerad i tidningen, skulle skickas till Gerard Bonnier och titeln ändras till *Avsked*.

Att hon ändå valde att ta sitt liv kan ha haft samband med den kroniska nedstämdhet som hon led av livet igenom.

Jag avslutade så här:

Vallsjöbol i februari 1950. Att det var kalla vintrar var inget nytt, men när det fogades dagliga avsnitt till den sorgliga följetongen om Eva Neander, var det en annan sorts kyla. Lokaltidningens rubriker lästes och kommenterades och sannolikheter mättes mot osannolikheter. När sedan beskedet kom att den unga, från Finnerödja bördiga, nu återbördade, författarinnan tagit sitt liv på sjön Unden, var det bara en bekräftelse på något som varit mycket sannolikt i flera veckor. Det var sorg i Finnerödja socken.

Miljö Borås:

Sven Lundqvists *Folkalaren*.

NILS ERIK SIMEON NEANDER

Han var skollärary familjen Neanders femte barn och han hade tre äldre bröder och en äldre syster. Men Ellen Kristina Elisabet - född två år före Nils Erik Simeon - avled när hon var tre år, så därefter var det fyra pojkar som toppade familjens barnaskara. Nils Erik Simeon följde de äldre bröderna hack i häl, via Kristinehamn till Örebro, där han avlade mogenhetsexamen 1901 och anställdes vid Statens Järnvägar i Stockholm samma år.

De här bilderna visar det gamla och det nyare: ett tåg med ånglok och röken som virvlar runt bland elektriska ledningar. Det är SJ: s jubileumståg 1962, draget av Prins August, en skön skapelse från 1856.

Här känner jag mig rätt så hemma. Jag vet vad Nils Neander gav sig in på för bana.

Jag har lekt med tanken på hur många som kommit till Stockholm från Finnerödja gamla socken och utbildat sig till stationskrivare, för vidare befordran i det företag som länge var ett statligt affärsdrivande verk och ingenting annat.

Jag vet tre personer: Nils Neander från Körningstorp, Bengt Gustafsson från Anderstorp och Alf Gunnarson från Vallsjöbol.

Nils Neander, Bengt Gribing (bild senare) och Alf Gunnarson.

Jag vet också att det finns en person som gått den motsatta vägen, från stationskrivarekurs och anställning vid SJ samt därefter bytt bana, blivit tecknare och illustratör och bosatt sig i Finnerödja. Jag gjorde en film om hans teckningar för ett par år sedan. Den finns i Mossebobladet: www.mossebobladet.se och på den här adressen: <https://youtu.be/U4ubu8L3K9I>.

För drygt tre år sedan skrev jag - med underlag från Leif Vörde - tre berättelser *Det gick som på räls I, II och III*, där fokus var på Finnerödja. Jag tog ut svängarna rätt ordentligt där och stoppade in ett stycke Neanders familjehistoria av det skälet att Nils Erik Simeon valde att arbeta i Statens Järnvägar hela sitt vuxna liv.

Så här skrev jag i *Det gick som på räls III*:

Jag har träffat Nils Neanders hustru, vars namn jag inte minns, men det var ett fint möte. Vi stationskrivare i tågklararetjänst på Centralen turades om att sitta som *jourhavande stationschef* i ett litet krypin i norra delen av vänthallen, alldeles under Kafé Norrs servering och rulltrappan upp till och ner från Klarabergsviadukten.

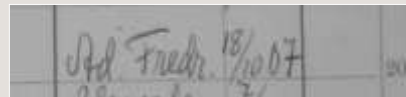
Det var spännande att ha den där jouten, eftersom de mest oväntade ärenden kunde dyka upp. En gång, när en kollega satt där, kom det in en överförfriskad, påstridig och hotfull mansperson och gormade och skrek om något som gått honom emot. Den unge väluppfostrade stationsskrivaren kallade inte på polis (vilket han borde). Han sa: *Var så god och sitt, min herre. Jag ska kalla på portvakten, så kommer han och kastar ut er!*

Det möte jag är i färd med att relatera var mycket fredligare. Det var en lugn lördagskväll strax före nyår och framför mig stod en proper tant i 70-årsåldern. Hon presenterade sig som fru Neander och önskade få sina fribiljetter för nästkommande år. Efter en stunds pappersplock var ärendet klart. Men inte riktigt. Jag blev nyfiken och frågade om hon möjligen var släkt med familjen Neander i Finnerödja. Efter ett ögonblick av tvekan sken hon upp och sa: Ja, i hög grad, Min avlidne make Nils var född i Finnerödja. Han var bror till Gustaf Neander, om denne var bekant. Och ni, unge man, sa hon, var kommer ni ifrån? Jag har vuxit upp bland jordgubbarna i Finnerödja, svarade jag och frågade om hon hade tid att sitta ner en stund. Det hade hon, eftersom hon inte skulle ut och resa förrän på nyårsdagen. Det blev ett långt och intressant samtal och när vi skildes åt log hon och sa: Det kunde jag väl aldrig tro att jag skulle träffa en så rar och trevlig person här och till på köpet från Finnerödja.

Jag kände att det där samtalet betydde någonting för mig och kanske var det ömsesidigt. Jag hoppas det. Senare, när jag blivit lite varmare i kläderna, hände det då och då att Nils Neanders prydliga namnteckning stod på papper som visserligen var arkiverade, men ändå giltiga. Det var så på SJ: det arkiverade innehöll akter av erfarenheter och klokskap som inte fick kastas.

NILS ERIK SIMEON NEANDER I STOCKHOLM

Han var med i det Neander-gäng som bodde på Karlbergsvägen i Stockholm. Han flyttade därifrån till Adolf Fredriks församling 1907.

Han bosatte sig först på Barnhusgatan och senare Tullportgatan, på Söder.

Barnhusgatan (bakom spårvagnen).

NILS ERIK SIMEON NEANDER I KRISTINEHAMN

År 1910 flyttade Nils Neander till Kristinehamn. Där hade han gått i skola på 1890-talet, så han visste vart han var på väg. Han bodde på Spelmansgatan (bild nästa sida), senare Kungsgatan, Västerlånggatan och Norra Torget.

Hans vistelse i Värmland varade i nio år. Han kallas kontorsskrivare i böckerna och det tyder på att han arbetade på den SJ sektionsexpedition som ansvarade för tågtrafiken på järnvägslinjerna Laxå - Charlottenberg och Kristinehamn - Filipstad och kanske någon ytterligare banstump.

Femtio år senare praktiserade jag fyra månader i Kristinehamn.

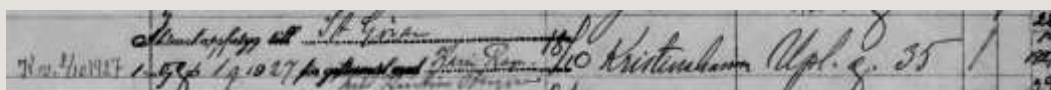
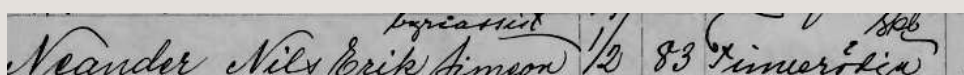
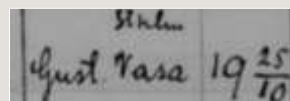

Nils Neander bodde på Spelmansgatan 1910- 12 och arbetade nio år i det här huset (t. h.)

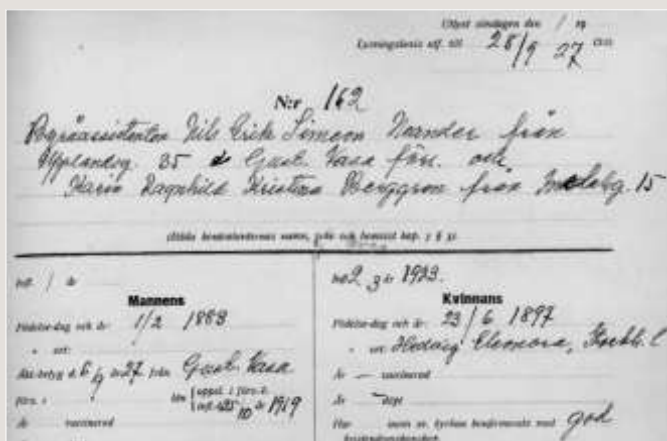
Vilka vackra stadsmiljöer det fanns vid den tiden och vilka vackra hus man byggde.

NILS ERIK SIMEON NEANDER TILLBAKA I STOCKHOLM

Nils Erik Simeon Neander (36) lämnade småstadsidyllen i Kristinehamn och tog tåget tillbaka till Stockholm år 1919.

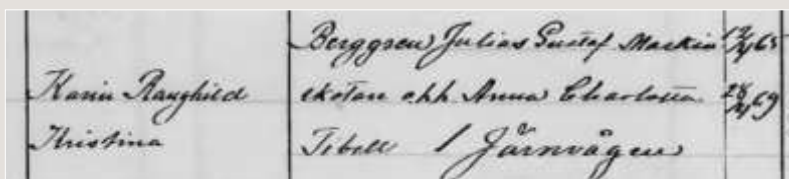

Gustav Vasa församlingsbok

Interiör S:t Görans kyrka.

Nils Erik Simeon Neander (44), boende på Upplandsgatan 35, i Gustav Vasa församling, gifte sig med Karin Ragnhild Kristina Berggren (30) som bodde på en gata i S:t Görans församling. vars namn är otydligt.

Hustruns föräldrar.

T. v: Upplandsgatan och Tegenérunden. T. h: Upplandsgatan.

Det här var Nils Neanders hemmaplan:

Stockholms central.

Det var hit, till Stockholms centralstation och den närmaste omgivningen, Nils Neander begav sig på morgnarna, sex dagar i veckan och gjorde sina dagsverken. Han var byråassistent när han gifte sig 1927 och jag har inte tillgång till hans CV men kan räkna ut att han troligen blev byrådirektör några år därefter och det finns fakta som visar att han så småningom blev trafikinspektör och förste trafikinspektör, med ansvar för en sektion i Statens Järnvägars regionala organisation.

Nils Erik Simeon Neander (65) avled den 4 december 1948 och jag vet att hans efterlevande hustru var i livet år 1963 (jämför sidan 17).

SVENSKA DAGBLADET Tisdagen den 7 december 1948

Nils Neander †. Förste trafikinspektören Nils Neander, Stockholm, avled i lördags.

Den bortgångne var född i Finne-rödja, Skaraborgs län, 1833, avlade studentexamen 1901 och kom samma år i statens järnvägars tjänst. Han blev trafikinspektör vid andra distriktet i Göteborg 1932 och utnämndes 1942 till förste trafikinspektör i Stockholm. Närmast sörjes han av maka och syson.

STATENS JÄRNVÄGAR

I samma tidning er jag den här annonsen:

En DOTTER
Ebba och Gösta Neander
f. Rodhe. Upsala d. 5 dec. 1948

Glädje och sorg. Sånt var livet.

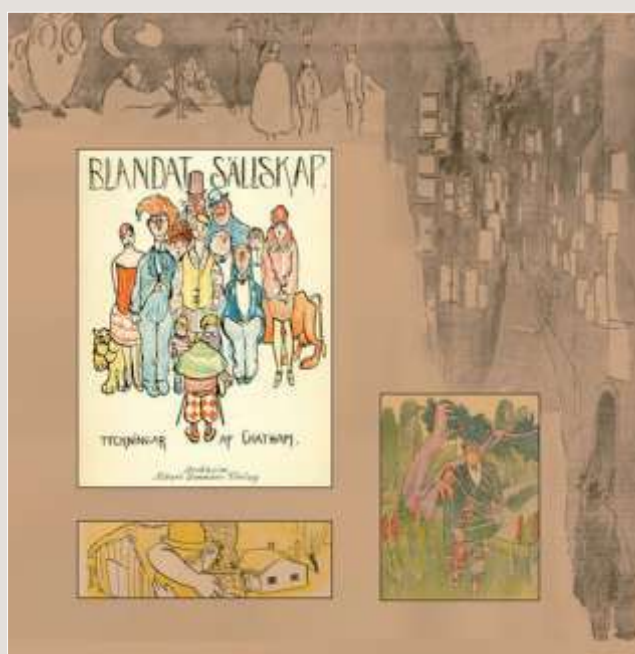
Äterstår att säga något om Gösta Chatham (jämför sidan 16). För ordningens skull vill jag upprepa att han är med här av den anledningen, att han blev stationskrivare i Stockholm och senare i livet flyttade till Finnerödja samt att han var en mycket duktig artist.

Chatham var som sagt hans artistnamn. Han hette från början Pettersson och kom från Örebro, där han tog studenten och blev stationskrivare i Stockholm 1907.

Från 1924 var han medarbetare i Svenska Dagbladet. Han var även med i Albert Engströms Strix (där Gustaf Neander publicerade dikter) och hans teckningar gavs ut i bokform.

Han kom till SJ i Stockholm fem år efter Nils Neander och de kände varandra såklart. Det i detta sammanhang intressanta är att Gösta Chatham flyttade till Finnerödja socken med sin andra hustru - Alva Nordberg - och bodde där till sin död 1961.

Mitt kollage: fyra verk av Chatham.

Och två till.

Gösta Chatham död
 Konstnären Gösta Chatham, Fin-
 neröja, har avlidit, 75 år gammal.
 Han var född
 i Örebro och ef-
 ter studentexa-
 men där 1905
 kom han i SJ:s
 tjänst och hann
 dessutom med att
 ta flygcertifikat
 vid Thulins flyg-
 skola på Ljung-
 byhed 1918. Sin
 konstnärshana
 började han i Carl Wilhelmsons må-
 larskola i Göteborg. Närmast sörjer
 han av maka i andra giften, född
 Norlberg och deras son, samt son
 och dotter i sitt första äktenskap
 med konstnärinnan Mollie Faust-
 man.

Nu känner jag för att avsluta med en riktigt maffig bild från Stockholm: utsikt från Norrbro på 1840- talet. Det är en litografi av Ferdinand Tollin (som jag tog mig friheten att färglägga).

1840- talet alltså, ungefär då Nils Neanders och hans syskons pappa föddes i Stora Ykullen i Tived. Så tänker jag.

Dagens Stockholm känns rätt avlägset för mig personligen, trots att stadens centrala delar var lite hemmaplan på 1960- och 70- talet. Jag sa aldrig att jag åkte hem till Stockholm. Hem till Kallhäll och hem till Rönninge? Ja, det sa jag nog.

Det är ytterligare fem syskon att berätta om i nästa del.

Mariestad den 9 februari 2021

/ Alf

TIDIGARE

www.mossebladet.se

Olofs och Stinas barn och barnbarn
med rötterna i Högshult i Finnerödja socken

Del ett: Maria Olofsdotter Moberg och Lars Olofsson Moberg

Del två: Eva Olofsdotter Moberg och Eric Olofsson Moberg

Del tre: Catrina Olofsdotter Moberg och Olof d. y. Olofsson Moberg

FAMILJEN NEANDER I FINNERÖDJA OCH LITE VARSTANS I SVERIGE

Del ett: Mest om Gustaf V. Neander.

I SAMMA SERIE